Mediawijsheid

Achtergrondinformatie – Hoe maak ik een hit?

Makers van muziek

Bij een lied dat je op de radio of via internet hoort zijn vaak vele makers betrokken. Muziek die door een componist is gemaakt, een songtekst die door een tekstschrijver geschreven is, een uitgever die de rechten regelt en voor de promotie zorgt, een zanger of zangeres die het liedje zingt, muzikanten die het lied spelen en een producent die er een productie van maakt. Al deze muziekmakers, uitvoerende artiesten, uitgevers en producenten hebben hun aandeel in de productie die ten gehore wordt gebracht. Soms worden bovendien fragmenten van tekst of muziek van andere makers gebruikt.

Auteursrecht en naburige rechten

De makers van tekst en muziek hebben het auteursrecht, waarover ze afspraken kunnen maken met een muziekuitgever. Degenen die de muziek uitvoeren (de zangers en zangeressen en muzikanten) en de producenten van de uitgebrachte song of het album hebben het naburig recht. Het naburig recht is een recht dat sterkt lijkt op het auteursrecht. Ook het naburig recht regelt de gebruiksrechten van muziek, maar dan van de productie van de uitvoering waaraan de betreffende artiesten en producenten hebben meegewerkt.

Muziek maken en gebruiken

Wanneer een artiest in zijn nummers gebruik maakt van muziek of teksten van iemand anders of deze uitvoert, heeft hij netjes de rechten van de makers moeten regelen. Dit hoeft niet als het gaat om muziek waarvan de maker al meer dan 70 jaar geleden is overleden. Auteursrechtbescherming duurt tot 70 jaar na de dood van de maker, zoals bij de oorspronkelijke muziekstukken van componisten als Beethoven, Mozart en Bach. Deze muziek mag zonder toestemming gebruikt worden.

Mediawijsheid

Hulp bij het regelen van auteursrecht

Er zijn twee organisaties die de muziekmakers en -uitgevers, de uitvoerende artiesten en de muziekproducenten en de gebruikers helpen bij het regelen van de rechten en het ontvangen en verdelen van de vergoeding als hun muziek gebruikt wordt. Buma/Stemra voor het auteursrecht voor de tekstschrijvers, componisten en uitgevers en Sena voor de uitvoerende artiesten en producenten. Voor het ten gehore brengen van muziek kunnen gebruikers terecht bij één loket, mijnlicentie.nl, waar men centraal de vergoeding voor de betreffende vorm van gebruik kan afrekenen met Buma/Stemra en Sena.

Wanneer moet je rechten regelen voor openbaar maken muziek?

Voor de muziek die je luistert op de radio, via een muziekaccount of cd voor privégebruik is betaald. Maar wanneer muziek voor professioneel gebruik ten gehore wordt gebracht aan klanten in een winkel, bezoekers van een café, restaurant, sportschool of winkel moet daarvoor een vergoeding worden betaald. Dat geldt ook voor de school die muziek ten gehore brengt tijdens pauzes of bij schoolfeesten of andere bijeenkomsten.
Voor muziekgebruik in de klas voor onderwijsdoeleinden, bijvoorbeeld muziekles, hoeft geen regeling te worden getroffen. Deze vorm van gebruik wordt niet beschouwd als openbaar maken.

Tips voor de leerkracht voor een volgende keer

In de korte les Hoe word ik DJ vertelt Armin van Buuren waarom hij zijn muziek wil beschermen en leren kinderen dat het nuttig is om wat van auteursrecht te weten als je beroemd wil worden. In de verdiepingsles Welke rechten heb ik als maker? leren de kinderen dat zij heel vaak ook zelf maker zijn en dus auteursrecht hebben.

De verdiepingslessen bestaan uit een introductievideo van Tobias, een op leesniveau groep 7/8 gemaakte leestekst over respectievelijk de rechten van een gebruiker, de rechten van een maker en een over portretrecht, waarna de leerlingen in een quiz hun in de leestekst opgedane kennis kunnen toetsen. Daarnaast is er nog een leuke doe-opdracht in de vorm van een woordzoeker, kruiswoordpuzzel of

rebus. Zeker als er al een korte les met de klas is gegeven over een van deze thema's, lenen de verdiepingslessen of onderdelen daaruit zich voor zelfstandig werken.

Copy Koppie Quest

Een leuke en leerzame aanvulling en combinatie met het lespakket Wijs met media omgaan is de game die in en met de klas kan worden gespeeld: de Copy Koppie quest.

In deze klassenquest, onderdeel van het populaire programma HackShield, leren de kinderen dat als zij maker zijn van originele werken, zij en hun werk door het auteursrecht worden beschermd. Ze leren ook wanneer je werk van een ander wel en niet mag gebruiken. Leerlingen staan voorts stil bij het gebruiken, plaatsen of verkopen van afbeeldingen van anderen. Mag je een afbeelding die je via Google vindt vrij gebruiken? En mag je deze afbeelding zomaar verkopen? In de Quest helpen de leerlingen Papi het goede pad op. De quest is voorzien van een lesbrief.

Op de HackShield website kun je alle informatie over de klassenquest vinden inclusief de lesbrief.

De klassenquest vind je hier. Voor de klassenquest moet je wel een leerkrachtaccount hebben. Die maak je hier aan.

Meer informatie over auteursrecht?

Wil je meer weten over auteursrecht kun je terecht op de volgende websites:

- Algemene informatie over auteursrecht geschikt voor kinderen is beschikbaar op www.auteursrechtvoorjou.nl, waar ook een instructief filmpje over "auteursrecht in twee minuten" is opgenomen.

Mediawijsheid

- Voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal in het onderwijs is er speciaal voor leerkrachten de website: www.onderwijsenauteursrecht.nl, waar je snel kunt vinden welke regelingen er zijn getroffen voor gebruik in het onderwijs.
- Voor informatie over het auteursrecht kun je ook terecht op www.auteursrecht.nl.